

23. Системи організації та управління аудиторської діяльності в країнах Європи

Марина Гуз, Надія Беренда

Національний університет харчових технологій

Вступ. З метою захисту інтересів власників, інвесторів та кредиторів виникає необхідність удосконалення фінансово-економічного контролю взагалі і його складової аудиту зокрема. Незалежний аудит надає можливість переконатися у повноті та достовірності даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності суб'єкта господарювання у всіх суттєвих аспектах.

Кожна країна запроваджує власну систему організації та управління аудиторської діяльності, але принципи ведення та професійного регулювання є майже однаковими у країнах з ринковою економікою.

Відмінність між ними полягає у ступені державного втручання, а також рівня контролю за функціонуванням суб'єктів аудиторської діяльності.

Матеріали і методи. Проблеми організації аудиторської діяльності розглядали такі автори як Ф.Ф. Бутинець, Н.І. Дорош, В.Д. Андреев, С.М. Бичкова, Б.Ф.Усач, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, Петрик О.А. та інші.

Під організацією аудиторської діяльності розуміється вирішення таких завдань, як формування нормативної бази аудиту; призначення компетентних органів регулювання аудиторської діяльності; визначення статусу аудитора та аудиторських фірм у системі відносин між суб'єктами господарювання, кредитно-фінансовими установами та державою; визначення прав та обов'язків аудитора, а також порядок набуття професійної кваліфікації та права займатись діяльністю у галузі аудиту.

Результати. Кожна країна Європи має певні особливості в системі організації та управління аудиторської діяльності, які дають змогу пояснити сутність аудиту, його призначення, визначити стан правового регулювання аудиторської діяльності, ступінь регламентації, а також методичні прийоми організації аудиторської перевірки.

В країнах Європи в основному поширена державна концепція регулювання аудиторської діяльності, тобто аудит орієнтований, головним чином, на потреби державних органів як основних користувачів аудиторських висновків. В економічно розвинутих країнах аудиторська діяльність має високий рівень саморегулювання. [2]

У багатьох країнах Європи спостерігається високий рівень впливу держави при встановленні вимог щодо освіти та стажу роботи за спеціальністю, які визначають можливість допуску претендентів до кваліфікаційних іспитів з аудиту.

Базові принципи системи організації аудиторської діяльності залежать від рівня економічного розвитку, на якому знаходиться країна. Якщо оцінити ступінь державного втручання та контролю за функціонуванням суб'єктів аудиторської діяльності як високий, середній та низький, можна виділити відповідно три моделі організації та регулювання аудиторської діяльності: жорстку, змішану та м'яку.

Прикладом країн з м'якою моделлю регулювання є Республіка Болгарія, основним користувачем аудиторського висновку є треті особи – інвестори, кредитори, банки, страхові компанії, біржі, з жорсткою моделлю – Німеччина, Франція, Польща, де аудит орієнтований, головним чином, на потреби державних органів як основних користувачів аудиторських висновків, ну а до змішаної моделі

можна віднести Україну, оскільки регулювання аудиторської діяльності здійснює як уряд країни, так і незалежні професійні організації. [1]

Цей поділ є доволі умовним, оскільки майже в кожній країні, аудиторську діяльність регулюють як професійні організації, так і державні органи.

Узагальнення результатів теоретичних і аналітичних досліджень в галузі аудиту дозволяє зробити висновок про необхідність комплексного підходу до організації аудиторської діяльності. Для цього необхідно використовувати узагальнену модель аудиту, яка розкриває його структуру і основні характеристики.

Висновки. Найбільш оптимальною моделлю можна вважати змішану, оскільки її ефективність ґрунтується на тому, що така система дозволяє одночасно враховувати та захищати інтереси держави, зовнішніх користувачів, а також суб'єктів аудиторської діяльності. Держава, з одного боку, встановлює порядок та правила здійснення аудиторської діяльності, забезпечуючи виконання своїх функцій перед суспільством. Незалежні професійні організації захищають права та інтереси своїх членів – аудиторів, а також розробляють шляхи розвитку та покращання аудиторської діяльності відповідно до законодавства.

Література

1. Сурніна, К.С. Аудит у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. / К.С. Сурніна, І.М. Пожарицька. – Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2009 – 308 с.
2. Робертсон Дж. Аудит. Перев. с англ. – М.: KPMG, Аудиторская фирма “Контакт”, 1993. – 496 с.